

RAQAMLI KOMMUNIKATSIYA VOSITALARINING YOSHLAR HAYOTIDA TUTGAN O'RNI

Shayusupova Taxmina Odildjan qizi

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti

Sotsiologiya yo'nalishi magistranti

shayusupova.taxmina@mail.ru

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20543634>

Annotatsiya. Tezisdan raqamli kommunikatsiya vositalarining yoshlar hayotidagi o'rni va ahamiyati sotsiologik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar va internetning keng tarqalishi natijasida yoshlarning muloqot qilish usullari, ijtimoiy faolligi, bilim olish jarayonlari hamda qadriyatlar tizimida yuz berayotgan o'zgarishlar yoritiladi. Shuningdek, raqamli kommunikatsiyaning ijobiy va salbiy jihatlari hamda uning yoshlar ijtimoiylashuviga ta'siri tahlil etiladi.

Kalit so'zlar: raqamli kommunikatsiya, yoshlar, internet, ijtimoiy tarmoqlar, ijtimoiylashuv, axborot jamiyati, sotsiologiya, raqamli madaniyat, kommunikatsiya texnologiyalari.

РОЛЬ ЦИФРОВЫХ КОММУНИКАЦИОННЫХ СРЕДСТВ В ЖИЗНИ МОЛОДЁЖИ

Аннотация. В тезисе рассматривается роль цифровых коммуникационных средств в жизни молодежи с социологической точки зрения. Анализируется влияние цифровых технологий и интернета на формы общения молодежи, их социальную активность, образовательные процессы и систему ценностей. Также исследуются положительные и отрицательные аспекты цифровой коммуникации и ее влияние на социализацию молодежи.

Ключевые слова: цифровая коммуникация, молодежь, интернет, социальные сети, социализация, информационное общество, социология, цифровая культура, коммуникационные технологии.

THE ROLE OF DIGITAL COMMUNICATION TOOLS IN THE LIVES OF YOUNG PEOPLE

Abstract. In the thesis examines the role of digital communication tools in the lives of young people from a sociological perspective. It analyzes the impact of digital technologies and the Internet on communication patterns, social activity, educational processes, and value systems among youth. The article also explores the positive and negative aspects of digital communication and its influence on youth socialization.

Keywords: digital communication, youth, internet, social networks, socialization, information society, sociology, digital culture, communication technologies.

Kirish

XXI asr axborot texnologiyalari va raqamli kommunikatsiya vositalarining jadal rivojlanishi bilan tavsiflanadi. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, messenjerlar va turli raqamli platformalar insonlar o'rtasidagi muloqotning yangi shakllarini vujudga keltirdi. Ayniqsa, yoshlar ushbu texnologiyalarning eng faol foydalanuvchilari hisoblanadi. Natijada yoshlarning kundalik hayoti, ta'lim olishi, bo'sh vaqtini tashkil etishi va ijtimoiy munosabatlarida sezilarli o'zgarishlar

yuz bermoqda. Sotsiologik jihatdan qaralganda, raqamli kommunikatsiya vositalari zamonaviy jamiyatning muhim instituti bo'lib, ular shaxsning ijtimoiylashuvi, axborot almashinuvi va ijtimoiy faolligini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli yoshlar hayotida raqamli kommunikatsiyaning o'rnini o'rganish dolzarb ilmiy masala hisoblanadi.

Asosiy qism

Raqamli kommunikatsiya vositalari insonlar o'rtasida axborot almashish va muloqotni amalga oshiruvchi zamonaviy texnologiyalar majmuasidir. Ular qatoriga internet, ijtimoiy tarmoqlar, elektron pochta, videokonferensiyalar va messenjerlar kiradi. Bugungi kunda yoshlar ushbu vositalardan nafaqat muloqot qilish, balki ta'lim olish, kasbiy rivojlanish va ijtimoiy faollikni oshirish maqsadlarida ham foydalanmoqdalar.

Sotsiolog Manuel Castells zamonaviy jamiyatni "tarmoqli jamiyat" sifatida tavsiflaydi. Uning fikricha, axborot texnologiyalari va kommunikatsiya tarmoqlari ijtimoiy munosabatlarning asosiy shakliga aylanmoqda. Bu jarayon ayniqsa yoshlar orasida yaqqol namoyon bo'lib, ular global axborot makonining faol ishtirokchisiga aylanmoqda. Raqamli kommunikatsiya vositalari yoshlarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Onlayn kurslar, elektron kutubxonalar, ilmiy platformalar va masofaviy ta'lim tizimlari yoshlarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Bu esa inson kapitalining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishga yordam beradi. Turli ijtimoiy, madaniy va ekologik loyihalarda ishtirok etish, jamoatchilik fikrini shakllantirish va fuqarolik pozitsiyasini namoyon etish imkoniyatlari kengaymoqda. Natijada yoshlar jamiyat hayotida faol subyekt sifatida ishtirok etmoqda. Biroq raqamli kommunikatsiya vositalarining ayrim salbiy jihatlari ham mavjud. Virtual muloqotning ortishi real ijtimoiy munosabatlarning zaiflashishiga olib kelishi mumkin. Bundan tashqari, axborot xavfsizligi, internetga qaramlik, kiberbulling va yolg'on axborotlarning tarqalishi yoshlar rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Anthony Giddens zamonaviy jamiyatda texnologik taraqqiyot bilan birga yangi xavflar ham paydo bo'lishini ta'kidlaydi. Shu nuqtai nazardan, yoshlarning raqamli madaniyatini rivojlantirish, ularda axborotdan oqilona foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekistonda ham raqamli texnologiyalarni rivojlantirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ta'lim tizimining raqamlashtirilishi, elektron xizmatlar va internet infratuzilmasining rivojlanishi yoshlarning zamonaviy axborot jamiyatiga integratsiyalashuviga xizmat qilmoqda.

Xulosa

Raqamli kommunikatsiya vositalari yoshlar hayotining ajralmas qismiga aylangan. Ular yoshlarning bilim olish, muloqot qilish, ijtimoiy faollik ko'rsatish va kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, raqamli kommunikatsiya bilan bog'liq xavf va muammolarni ham inobatga olish zarur. Yoshlarda raqamli madaniyatni shakllantirish, axborot xavfsizligini ta'minlash va internetdan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Sotsiologik tadqiqotlar ushbu jarayonlarni chuqur o'rganish va ularning jamiyat taraqqiyotiga ta'sirini baholashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Manuel Castells. The Rise of the Network Society. Oxford: Blackwell Publishers, 2010.
2. Anthony Giddens. Sociology. Cambridge: Polity Press, 2021.
3. Jan van Dijk. The Network Society. London: Sage Publications, 2020.
4. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
5. Raqamli savodxonlik va yoshlar rivojlanishiga oid hisobotlar. O'zbekiston Respublikasining raqamli texnologiyalar va ta'limni rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar.